

3

Meiri, Menachem Lee Solomon

בית הבהירה

לרבנו מנחם ב"ר שלמה המאירי

על

מסכתות מגילה ומועד קטן

אמ"ת • אחד מפעלים תורתיים ספרותיים
מכון הרי פישל / מכון התלמוד הישראלי השלם
ירושלים ת"ו תשכ"ח

במועד¹). שהרי אין לך שכחה מצוייה בדבר יותר מאלו. וכל שכן בדברים מחודשים. שיש לחוש בהם שיאבדו באבדת היודעים². שמותר לחברם ולכתבם ולהגיהם. וכן כל כיוצא בזה. ויש באין³ בהיתר אגרות שלום מפני שהם מעשה הדיוט. ואין אדם מדקדק בכתבתם וכן חשבונותיו ויציאותיו. וכל אלו מותרין בלא שנוי. שהשנוי בכתובה פוגם כל הענין ונמצאת עשייתו אבדתו. ועוד שהרי מטעם מלאכת האבד אנו באים בהיתרן. וכל שאנו מתירין אותו מטעם מלאכת האבד אין צריך שנוי. וכן מה שהוא מעשה הדיוט. לא נאמר דין שנוי אלא במעשה אומן (וא) שאינו אבד אלא שהוא לצורך המועד. ומה שנהגו עכשו לכתוב בעגול או באלכסון שלא לצורך הוא⁴.

והו ביאור המשנה וכלה על הדרך שפירשנו (או באלכסון) הלכה היא. ודברים שנכנסו תחתיה בגמרא אלו הן.

מותר לקדש אשה בחולו של מועד. ובפ"ד שלא יעשה סעודת ארוסין שלא לערב שמחה בשמחה⁵ ולא תבטל שמחת המועד בשמחה זו. אבל גישואין מיהא אסורין הן באלמנה. הן בבתולה. הן ביבמה.

לעולם יזהר אדם שלא יביא עצמו לידי חשד ולא יספיק היותו נקי מפעולות הרע מהשם לבד. אלא שיהא נקי מהם⁶ ומישראל. דרך אוהרה אמרו אין אדם⁷ אלא אם כן עשאו. ואם לא עשאו כלו עשאו מקצתו. ואם לא עשה מקצתו הרהר בלבו לעשותו. ואם לא הרהר בלבו לעשות ראה אחרים שעשאוהו ושמה. כלומ' שנהנה גופו והתענג טבעו לשמועת אותן העברות ומה יעשה בעשייתן⁸. ומכל מקום יצא מכלל זה כל שחושדין אותו מחמת קנאה או שנאה. שאם (כן) לא כן לא הנחת בן לאברהם אבינו. וכבר ידעת על אדון הנביאים שחשדוהו הסכלים מחמת קנאתם. וכל שחושדין אותו ונתברר שאין בו ופסק הקול ראוי לו להתעורר על גוף החשד ולהתבונן. שמצד עונש הגיע אליו כן. ועל זה הצד אמרו יהא חלקי עם מי שחושדין אותו ואין בו.

המשנה השלישית. אין כותבין שטרי חוב במועד וכו'. כונת המשנה לבאר מה שנאסר במועד מלאכת הכתיבה. ואמ' שאין כותבין שטרי חוב במועד כל זמן שהמלוה מאמינו בלא שטר. אבל אם אין המלוה רוצה להלוותם לו בלא שטר. והלווה צריך מעות על כל פנים. או שאין לו מה יאכל. פי' לסופר. והוא צריך לפשיטי דספרא אעפ"י (שהלווה) שהמלוה מאמין בלא שטר. וכן הלכה.

7 אין כותבין ספרים. פי' אפי' ספרי תורה במועד. ולא תפלין ומזוזות. ואין מגיהין אות אחת אפי' בספר העזרה⁹ שהוא צריך צורך גדול¹⁰ להיותו מדוייק ביותר. מפני

1 ע"י ב"י שהביא בשם הרשב"א בתשובותיו ח"ג סי' רע"ג דאסור. אבל טור בשם הרא"ש ורבנו ירוחם בשם רבנו פרץ ס"ל כרבנו. וע"י ב"י סי' תקמ"ה. 2 אולי צ"ל: היודעים. וכונתו שהיודע אותם יאבדם. 3 רמב"ם פי' מהייט הי"ז. ועיי' בהשגות ובב"ב סי' תקמ"ה. 4 וכ"כ בחוס' לקמן י"ט א' ד"ה וטווה ובהגהות אשר"י בשם אריז. וצריך לומר דמיירי בשעושה כן שלא לצורך המועד או לדבר האבד. 5 וכ"כ הרמב"ם. ואעפ"י שהרמב"ם אסר נשואין במועד מטעם שלא תשתכח. נראה דס"ל שסעודה לעולם אסורה משום אין מערבין אליבא דכו"ע. ולכן כיכ גם בסעודת נשואין. ומיירי בנשא ערב הרגל. ועמשי' ב"י בשם רשב"א |ומשיכ לחימי דמיירי במחזיר גרושתו צ"ע למיד אין מערבין|. וגם בפ"י מה' אישות הי"ד באיסור מצד הסעודה מיירי. כמו בשבת לפמשי' רבינו (ע"ל ע' מ"ו ע"י 3), וסרו ק"ו לחימי. ואכמ"ל. 6 צ"ל: מהשם. 7 חסר: נחשד בדבר. 8 שלש מלים אלו אינן מובנות. ואולי צ"ל: ומהנעשה בעשייתן. 9 ע"י ברש"י במתני' שהביא ג"י: יספר עזראי וכ"ג ריטב"א ורא"ש. ובד"ס ע' 61 הע' ח' הביא בשם רבינו בחידושו כ"ו רש"י ועיי'. 10 כעיי' כתבו רש"י שברייף ונמוקי שאעפ"י שהוא צורך רבים מכ"מ אסור |וצ"ל מפני שהכתיבה בס"ת מעשה אומן והרי אינו צורך המועד|. וע"י ריטב"א שכתב דדוקא

5

שהוא עומד לקרות בו במעמד כל ישראל (1) ולהעתיק ולהגיה ממנו ספר תורה למלך (2). ר' יהודה מתיר לכתוב לעצמו ספרים (3) תפילין ומזוזות. ויש מי שמוכיח (4) מכאן שמניחין תפילין בחולו של מועד ואינו קרוי אות ביום טוב, שאם לא כן איך הותרה עשייתן במועד. וכן שמענו שנוהגין בצרפת. אבל בספרד נהגו שלא להניחין (5). הואיל ורוב המלאכות נאסרו בו, וכן שיש בהם קרבן יום טוב. ר"ל קרבן מוסף. הרי הוא אות, ולא הותרה עשייתו במשנה זו אלא כדי להניחין לאחר המועד (6). וכגון שנודמן לו עכשו מי שמלמדו ולא יודמן לו אחר הרגל. ומכל מקום יראה שאף לשטה זו מכל מקום אין איסור בהנחתם (7). שהרי חולו של מועד אין בו איסור הוצאה ומשאוי (8) וטלטול (9). אלא שלדעתם אין מברכין בהנחתם. וכן שמענו על קצת רבני צרפת מן המובהקים שבאחרונים שנוהגין להניחם בלא ברכה (10). וכן הדברים נראין. וכן כתבו גדולי המפרשים בתשובת שאלה. ושם כתבו שביום טוב אחרון של ימים אחרונים אין ראוי להניחם כלל (11) אבל בפורים מניחין אותם. ובתשעה באב כתבו בה מי שעבר לו לעשות כן יעשה. אבל אני לא הנחתים מעולם.

ודף י"ט ע"א

וטווה על ירכו תכלת לציציתו. כלומר על ירכו דוקא שלא בפלך ובכישור. וזה ביאור המשנה. ופסק הדברים שכותב ספרים תפילין ומזוזות לעצמו בלא שנוי (12). וכ"ל שכן להגיה. וטווה תכלת לבגדו אף בפלך ובכישור. ונראה מתלמוד המערב אף להניח לאחר המועד (13). אבל אינו כותב וטווה לאחרים. ויראה גם כן מהלמוד המערב דוקא להניח בלא

- 1 ספר עזרה שאינו צורך המועד, אבל אם נצרך ספר לקרות בו מותר להגיה, וכי כ"י בדעת הרמב"ם ועיי' שה' נראה שכונת רבנו לקריאת פרשת הקהל שהיא במעמד כל ישראל. ורש"י שברייף ונמוקי פי' שהוא ס"ת שהיה קורא בו כיוהכ"פ, וכ"ה בריטביא ובארחות חיים. (2) וכ"כ רמב"ם פי' מה' ספר תורה היב. ורש"י במשנתנו כ' שספר מוגה היה בעזרה שממנו היו מגיהים כל ספרי גולה.
- 3 לפנינו מלת 'ספרים' ליתא, וע"ל הערה 12.
- 4 ע"י בתוס' ד"ה ר' יוסי אומר ש"י דדילמא רימ וריי לטעמייהו אולי דס"ל שבת זמן תפילין הוא, וכ"כ בארוז ס"י תקפ"ט. ועיי' נמוקי ש"כ להדיא לטעמייהו אולי, ובדעת ר' יוסי דס"ל דכותב כדי פרנסתו דוקא כתב משום דס"ל דמועד לאו זמן תפילין הוא. (5) עיי' בארוז שם ובתוס' שם ובריטביא ובתשובת הרשב"א ח"א ס"י תר"צ, בתוס' עירובין פ"ו א' ד"ה ימים ובתוס' מנחות ל"ו ב' ד"ה יצאו ובמדרכי משיב בשם ר"י ובסור או"ח ס"י ל"א ובב"י שם.
- 6 עיי' ריטביא ש"כ בשם רבנו יצחק דלגרמיה שרי ליה כדי שיהיו מוזמנין לאחר המועד ולאחרים אסור משום דלא צריכי ליה וכו' דמועד לאו זמן תפילין הוא.
- 7 אבל התוס' בשם כה"ג כתבו דאסור. וכ"ה בב"י שהרא"ש כתב כן בשם ספר העתים ובהגה"מ בשם רבנו יהודה בשם ר"י. וטעמם משום דהם עצמם אות ואם מניחין בהם אות אחר היה זלוול לאות שלהם וכמשיכ המחבר בארוז ס"י ל"א. ולדעת רבנו נראה דגם בשבת עצמה היה מותר אי לאו גזרת איסור הוצאה, ולא ס"ל הטעם של זלוול, וע"ל הע' 9. ובתשובות הרשב"א ח"א תשובה ס"א כתב דעובר על לאו דבל תוסיף בשבת וי"ט. ולפי"ז גם בחוה"מ כן. (8) צ"ל: ומשאוי.
- 9 מדברי רבנו משמע דבשבת אסור להניח תפילין משום גזרת איסור הוצאה, וכונתו כמשיכ בעירובין צ"ה א' ד"ה והמשנה: ישגורו בהנחתם שמא תפסק הרצועה ויביא בידו.
- 10 כ"כ בסור או"ח שם, ובכ"י הביא ש"כ מדרכי בשם סמ"ק וסמ"ג. וכ"ה בתמים דעים מ"י מ' (הובא בכאר היטב שם). ורא"ש ח"לק. (11) עיי' תשובת הרשב"א שם. (12) עיי' מימ שכתב לדעת הרמב"ם, דס"ת אסור לכתוב, משום שא"י לעשות ס"ת אחד בחולו של מועד, וגם להגיה אסור. ומוכת כן ממה שהזכיר הרמב"ם רק תפילין ומזוזות. ואפשר שזה תלוי אם אנו גורסים 'ספרים' בדברי ר' יהודה, וע"ל הערה 3.
- 13 כדפטר לה בטוה על ירכה תכלת לציצתו, הא לאחר לא, בטוה להניח. ועיי' בהערה הבאה.

יצורך המועד מ נאמרו, אלא שא ואם אין ו מותר. ויש פוסק בדבר מצוה הזו כשהתכו הגמור או אבד בכ צרכי הרבים, ו מה יאכל, וכן במשנתנו. וסבוו וכן איסור פר כל שהוא צורך ר"ל אפי' כדרכו מלאכה ואף באו וזריה וברירה ו הושבת תנור וכי המאכל (6). ואף ח לשתות מן הנהר כלם דוקא כשהד אלא לאחריו אעו ודומיהם, וכל שנב הימים, כמו שנב פירות מפני גנבי בכל השנה בכך וא

(1) צ"ע, שה' לאחר לא. עיי' וא על ירכו תכלת לצי: אף להניח מותר כנ להניח לבין טויה לז ורק לעצמו מותר כ (2) וכ"פ הרנ ריטביא אף בשיש ל להרבות בשר ויין. (6) עיי' לעיל (7) נראה מד הסעם דצריך בהו צ לעיל י"א א' ד"ה נב בכך. וע"ל ע"י פ"ד (8) סוף פ"א. הושעיא אם את אומ התיר אף דבר שאין

יחזקאל

זיהל צ"ב

ספר

עמודי אור

שאלות ותשובות

בארבע חלקי שלחן ערוך

אשר כונן בעמל ידיו, ויקם עמודיו.

כבוד הרב הגאון החכם הכולל פאר ישרון, סיני ועוקר הרים, שמו נודע בשערים.

כשה

מזהרר יחיאל העליר כמהרר אהרן נ"י

האביר ור"מ דק"ק סוואלק יע"א.

פעיה"ק ירושלים תובב"א
תשכ"ט

בסתמא בכל ימות הרגל אף בלילה הראשון, שהרי שמחת יום
בלילה הראשון אינה מן המורה כמבואר בפסחים (ע"א).
וא"כ יפה כתב הב"י דהוה מירי דרבנן מ"ג אין כאן איסור
מורה משום מערבין שמחה בשמחה, דבליל יו"ט ראשונה הוה
שמחת יו"ט מדרבנן ושאר הימים הוה סעודת גשואין דרבנן,
ונקטינן לקולא, לכן נשעת הדחק ככיל התרחי.

סימן לר

נשאלתי אם יש להתיר לצורך גדול לקבור ביו"ט שני
ע"י עמטין. [או ע"י ישראל במקום שא"א
בעכו"ם] תיטק שנימול ומת חוץ ל', וכבר נמרו שערו
ועיפרינו.

והנה נש"ע א"ה (סי' תקכ"ו סעיף טו) פסק המחבר
בפשיטות להחיר דלולין בחר רוב ולדות, וכן רמ"א
לא הגי' עליו כלום, ובד"מ פסק בפירוש כוונתו, אך המג"א
שאל נרגז בפסק רבינו הב"י שהביא רא"י מדמהליגן לי ש"מ
מחייקין לי' בנן קיימא, והנה"א הקשה דאין רא"י משם,
דהתם חי הוא, משא"כ הכא דמת חוץ ל' הוה ספק, ועוד
הקשה דהא במילה מהליגן אחרו מייני כמבואר בש"ס, דאי חי
הוה ספיר קא מהיל ואי לא מחתך נבשר בעלמא הוא, ולענין
דברי הב"י נכונים, והדבר מוצא דאפילו מת חוץ ל' לא נפיק
בה מכלל רוב ולדות, שהרי ק"ל דאם אשה כהן היא אינה
חוללת (שנה קלו'): מוצא הדבר שאין חלוק בין חי כמת
כלל, שהרי עיקר דין זה דכל ששהה ל' יום אינו נפל [אפי'
מת אח"כ] מחי למדוכו (שם קל"ה): מדכתוב ופדיון מנן חודש
חפדה, והדבר פשוט שבהם שילדה אחר מיתת בעלה, אסור
נרתה [או היא בגוונא דאין בה איסור מיעקת חנירו] להשא'
עד שיעברו שלשים יום ולד, א"כ אין חלוק כלל בין חי בין
מת ספיקא דרבנן הוה ע"י נא"ע (סי' קס"ד ס"ו) ודוק.

וראיירתי של הב"י מדמהליגן לי' נכונה היא דהכי קאמר
דהא בלחמ חיתוך נבשר נפל בשנת איסורא
דרבנן הוה [כנראה יסודו מדין טלטיל מוקצה ודוק] ומה"ט
לא שריק להסיר ערלת ההיטוק שמת (שם נש"ע א"ה סעיף
יוד) ומי"מ מהליגן לי' בשנת מתורת מ"ג, כיון דאי בן קיימא
הוה ניתנה שנה לידחות אלו, שז לא חיישינן לספיקא דלאו
בר קיימא אע"ג דאי לאו בר קיימא הוה מתעביד איסורא דרבנן
מחתך נבשר, ה"נ דיון מינה לענין קצרתו כיון דאי ודאי בן קיימא
הוה ניתן יו"ט לידחו אלא קצרתו, שז לא דחינן לי' מחס ספיקא
דנפל, כיון דאפילו נפל הוה לא יתעבד רק איסורא דרבנן,
היינו שנת אמירה לעכו"ם ביו"ט ראשון, או מלאכת יו"ט שני
דהוה מדרבנן [ואע"ג דאין לרמות איסור דבריהם ז"ל, מי"מ
הא שנת אמירה לעכו"ם קיל משאר מלאכה דרבנן, גס יו"ט
קיל משאר איסורין דרבנן ופוטאט] ושפיר עילה פסק מרן בשילחטו
הטבור להחיר זה כמו במילה, ודוק היטיב.

סימן לה

וואלקאויסק

לכאור

טעמו של הרי"ף (בסוכה ז'). שמה במימרה דרבה
שם סי"ך ע"ג מנזי שיש לו לחי כשרה משום מגו
דהוה דופן לענין שנת הוה דופן לענין סוכ', ומתבאר מהסיגיא
שם דלא מוכשרא לא שז' שבחך החג דהוה מגו מעליא, והרי"ף
סתם דבריו שכשר' משמע לכל ימות החג, והדבר נר"ך תלמוד
מה טעם להכשירה, וליישב השמועה שמוצא הי"ך דעתו ז"ל,
וכבר עמד ע"ז הר"ן שם ע"ש ברא"ש.

והנה הגירסא הנכונה בסוגין דבעל המימרה הוה רבה
כמבואר בק"ג שם ובפ"י בחידושי, ונלעני"ד שדברי
הרי"ף נכונים דהא נתינה (י"ב). פליגי רבה ור"י דרבה ס"ל
עירוב והולאה לשנת ואין עירוב והולאה ליו"ט, ור"י ואיך
אמירא סברי דאמרין מתוך, אבל ים לאיסור הולאה בכלל
ומלאכות האסורים ביו"ט, וכן לחייב על הולאה אגנים הו'
דבר שאין בו נר"ך כלל ע"י חו"ס שם חייבים עליו ביו"ט, והכי
הלכתא דיש איסור הולאה ביו"ט רק דאמרין מתוך ע"י
גרי"ף נתינה שם, ודעת הרי"ף (כמו שהבירע הטור דעתו
נ"ה סי' תקל"ז ע"ש) דגם מלאכת חו"מ אסור מה"ה בדבר
שאינו אבר ע"ש, ולפ"ז הלא סי"ך ע"ג מנזי שיש לו לחי שייך
להכשירו לכל המועד נשום מגו דהוה דופן לענין הולאה
[להחיר הולאה דבר שאין בו נר"ך, ביו"ט, ודבר שאינו אבר

בחו"מ] הוה דופן לענין סוכה להכשירה, ולכן משכירה
הרי"ף בכל החג, מטעם מגו, חבל הסוגיא חללא לרבה דס"ל
אין איסור הולאה ביו"ט [וכי"ש בחו"מ] ולכן ליכא מגו
לדידי חללא בשנת שבחך החג, ולא בשאר ימות החג ודוק,
שוב אח"כ מנאחי בלגוס א"ה (סי' תר"ל ס"ו) שכנה דרז אוכה
הניתרת ע"י לחי דשירה בשנת אבל בחולו של מועד פסולה
יעו"ש כיון דלא מהני הלחי מידי, והנה לא זכיה להבין דפתח
בשנת להחירה וסיים לאסור בחו"מ, ודין סוכה זו ביו"ט
השמיט, ואולי נתעורר למה שהערנו לדיון דקר"ל ים ערוב
והולאה ליו"ט, א"כ גם ביו"ט שייך מגו כמש"ל, אבל בחו"מ
הכריע לפסול דהא למה פוסקים [ואולי רובם] ס"ל דמלאכת
חו"מ מדרבנן (ע"י בלגוס ח"ה סי' תק"ל) וא"כ בחו"מ
ליכא מגו ודוק. L

סימן לו

וואלקאויסק

שאלה, איך יש לנהוג בקידוש ליל ב' בחג הסוכות אם
לומר קידוש ואח"כ סוכה וכן. או זמן ואח"כ סוכה.

(א) תשובה, האחרונים נחלקו בזה, עיין מ"ה סי'
תרכ"ח, וע"י נבז"י מ"ק, שהכריע בליל
שני ודאי סוכה ואח"כ זמן משום דסוכה דאי' זמן מדרבנן,
והוה סוכה מקודש לגבי זמן, ולפעני"ד אינו מוכרח דהא ב"ה
מקדימין ברכת הוה לברכת הוה (ברכות כ"א): אע"ג דקידוש
הוה דבר הורה, וברכת הוה דרבנן.

ואולם מנאחי הכרעה לדין זה מהירושלמי דברכות (פ"ז
ה' א') לענין סדר הבדלה, חנין בר אבא אמר
בשם רב יין קידוש נר הבדלה סוכה חומן, והא הבדלה לא
משכחת לה אלא בליל יו"ט שני, ואפי' בזמן שהו מקדש על
פי הרא"י מי"מ אמרינן בסוכה (מ"ג): לא חקלע [פי' יום
ערבה בשנת, וממילא לא אחא יו"ט ראשון של חג בחדש בשנת]
וא"כ הבדלה ביו"ט ראשון של חג ליתא, וכן הביאו המוס' שם
מהירושלמי ר' סימון מפקיד לאילין דמחשנין הון דעמיכון
דלא תיתא תקעתא ודלא אחא ערבהא בשבתא, ואי דחיקתן
עבדון תקעתא [פי' בשבתא] ולא יתעבדון ערבתא, וא"כ
הבדלה נקט רב בסידרי' ע"כ ביו"ט שני של חג מיירי, ומי"מ
קט רב סוכה ואח"כ זמן, כשיטה' נבז"ל (סוכה כ"ו) ולעני"ד
רא"י נתינה הוה ב"ס"ד.

(ב) ובסוגיא זו דסוכה העירותי לעני"ד, דגרסינן התם
אחמר רב אמר סוכה ואח"כ זמן חיובא
דיומא עדין, רבנ"ה אחר כו' הן בעזרת אומר לו הילך
מנה הילך חמץ, והא הכא דחמץ עיקר ומוצה טפל, וקתני
הילך מנה והילך חמץ דמקדים ליתן לבצילי החלוקה מנה
דלחם הפנים, ואח"כ חמץ דשתי הלחם, ולא אהני חיובא
דיומא דשתי הלחם להקדימם ללחם הפנים כו', וקשה לי לפי
המבואר בסוגיא דברכות (ל"ט): לענין ברכת המזיא שר"ך
להקדים לבצוע על הגדול ולפטר הקטן [ודין זה הוה בין
בשניהם שלימות או פרוסת כמבואר בחירוניה] וק"ל ברכות
(ל"ז): שהאובל מנחות מברך המזיא, וק"ל שאין חולקין
מנחות כנגד מנחות, אלא כל מנחה בפ"ע מתחלקת לכל בני
ההרן, ולפ"ז לחם הפנים שה"י י"ב חלוג, ב' עשרונים לכל
חלה, ושתי הלחם הו' ב' חלות עשרון לחלה, ודאי פרוסת
לחם הפנים מוגיע לכל כהן גדולה כפלי כפליים משתי הלחם,
ומש"ה נר"ך הכהן ודאי להקדימה בברכת המזיא, וא"כ ים
לומר דמשום זה מקדימין לה בנתינה לכל אחד כבוד אכילתו,
ומחי מותיב מינה לרב דליכא שם האי טעמא.

סימן לז

וואלקאויסק

בסתפקתי למה דק"ל לישול הלוג ומיניו ולא יבא בהם
דבר החוץ, כמבואר בש"ס וט"ש"ע א"ה (סי'
הרנ"ה) וע"י ביאורי הגר"א שם (ס"ק כ"ג) דאפי' על מקנת
חולץ ע"ה, משהה ים לשאל אם הלוג לח מוחמת המים
שהו ניתן נהם, אי הוה חנינה. או לא.
והמביאני לידו ספק זה שהרי הש"ס והפוסקים דימו
חנינה זו לחנינה כלי שרת ונגזי כהונה,
עיין עליהם, והמ"ל (פ"ג נו"ה) עזורה יוה"כ ה' ב' כתב
בפשיטת שו"ע שעל גשרו בעלוהו מעגלתו הוה חנינה לענין
בגדי כהונה ע"ש, וליכארה הכא נמי דכוונה.
ומפלט

אורח חיים למעלה למשכיל . אורח צדקה וחיים

ספר

ישועות יעקב

חיבור יקר על שלחן ערוך

אורח חיים

חלק שני

אשר חיבר מרן הגאון אמיתי רבן של כל בני הנולה נר החכמים הדרת נאונים יחיד בדורו אין על עפר משלו יעקב משלם צוקלדהיה . כהרב הגאון החסיד האמיתי המקובל אלהי המפורסם בכל קצוי ארץ המנוח מרה מרדכי זאב צוקלדהיה אביר דקיק לבוב והנליל .

הספר היקר הלז נדפס זה זמן כבר בשנת תקס"ט וכעת יצאו מכה"ד כולם נורכנו והראשונים 100 חסו ורכסו מתארים לתורתו התביכה והזכה . עתה העיר די את רוח נכדו הרב הגאון הגדול בקי בכל חדרי תורה . נ"י פיה סויה צבי הורש אורינשטיין נ"י . להביאם שנית לכה"ד ובער בך שכלו את כל חקמשונים שנפלו בדפוס הראשון והראה את המים ששים והיהושלמי . והסיף נוסף משלו כמה שו"ת חידושים יקרים : חנות המתבר הקדוש יעמיד לו שלא תביש התורה מצי דיש וסאי דע זיצו עד עולם אמן סלה

אורח

צדקים

כאור

נוגה

לדאור

כאור

החיים

מפיר

שומר

לחיים

אורח

תפלים

חיים

ח

איה הלכות חיה תקלה

לפי וכישי דחינו דוחס עשה אחרת דקילא פיכה מדר רחמייהו שהניחו רחמייהו
דקליתו עומד דחינו דוחס שנה לרבי אף דמלוח עומד לכהנתי קמוך לפיכך
הוא דחינו גלילי פי' עי' כהנא דמני' אין קלירי דוחס שנה כיון דרבינו
שלא כמלוחו כשר ואי נישא דמלאכה חסימ' היא מחמת חייך עשכמה
לס' כפוד' לפיכך סרי חול סמועד

דנעמון חסרינ מוע אקור מוע שרי פירוש דלס' כידוע דשני
יכולי צ"ד להחיר לו לאלתר חבל באפקידותא צנינן שלמים יוכ
פסק דלא כוחי' וקיל דלף באפקידותא לא צנינן שלמים יוס'
החכם ומצדק מניד שיחירו לו מחיריו לו לאלתר והנה לשיעור
דרייק השנים עתק מחני
משנות דמנודס כוונ' כי

ב אין מלאחך במיעד (א) אפילו אם נילה קודם מיעד :

כישא דיש חילוק צין
עמח ממוון דלא רז' לפיי
דבז' כיון דלפטר שיפיי
לא אחי עשה דרגל לרז'
בשאר עכרי כידוי כנון
אפקידותא דבז' לא אשס
עד שיעור שלמים יוס'
כידוי דרגל כיון דליל
ולקייס שפיהס אחי' עש
הכידוי ומח' דייק עתק דרג'
איו כשיעור חריף דלריכא
כידוי עמח ממוון וצין מח'
ובז' א"ש צה' דרייק א'
ידון דמנודס אינו כוונ'
שהחירו הכמים וקשה :

ג אפילו אם היה אנוס ומפני כך לא נילה בערב מיעד אנו סלח במיעד

הוא הרק' לשי שהיה חילה ונתיבא במיעד :
ואלו מלאחך במיעד סי' שיצא שבות השבות ולא היה לו עניא לילה
קודם המיעד ופי' שיצא שבות האסורים ואפילו היה תבוש ביד ישראל
שהיו מניחין לו לילה (ג) וכן המנודה שהחירו לו ברגל וכן פי' שגור שלא
לילה ונשאר על נירו ברגל (ד) וכן הבא מסרינת הים בחול המועד או שבא
בערב הרגל ולא היה שדות ביים כנלה ויהא שלא ירא מארץ ישראל דחמה
לארץ לשי' :

ד אע"פ שהחירו ההתפר לא יאחר ברושת הרבים אלא בצנעה :

עמח ממוון דליל רז'
ולקייס שפיהס אחי' עש
הכידוי ומח' דייק עתק דרג'
איו כשיעור חריף דלריכא
כידוי עמח ממוון וצין מח'
ובז' א"ש צה' דרייק א'
ידון דמנודס אינו כוונ'
שהחירו הכמים וקשה :
דברי חסד עמחמיון ד'
מוכח דכוונ' דרגל וכבר
רמזתינו צעלי חוספות וב'
לקייס דלרידי' שפיר כוכל'
עמח ממוון לכידוי מח'
הוא מחלק דביהס לענין אס'
לוי חכמים קחני ולא משום רגל
ומקחסי שהחירו לו הכמים
וכידוי עמח ממוון דבז' כיון
הכידוי לכך אין הרגל דוחס
ואח' צה' ובז' הדין כוונ'
לא קמ' צכה' לאשמעינן דלעמי
לנעמד קודם הרגל מיי' לא
שפיר פושט דדוק :

ה קצין מיהר לילה במיעד אפילו נולד קודם הרגל : ואפילו נפריסא שרי

ו (ה) אבר שחל שבועי שולו בשבת ערב הרגל מותר לילה בחול המועד :

הנה הי' שהמיי' דמו יסור נפסונה יורט' לנגח מותר לנגח נפועד' (תיבתא דהסן
פי' פי') :

ז כל אדם מותר רישול ששה בחול המועד

הנה אפילו נפריסא ויורה למוך ולכיוך דלס' נמיעד אשפ' שפיר שפיר וצין צוה
שפוס' נילתי : (מלכו' כ"ג ע"ק) :

מותר

קשה להיפך מדוע לא יעלי' למנין שלש' כיון דמוכח מלך חזילות בשלמא אי כינא
דעלד איקור עומד אין לילה אפשר לומר דלכך אינו עולה חבל אי דקש מלך
חזילות קחתינן ענה מדוע לא יעלה ואף אי כדחוק ובינא דנעמי' דשס איירי
בצמח' בלא נילה כרצ' הרגל דריין יקשה הא דהקשה הש"ס למיד' אינו עולה
בצמח' דשס ודלמא שס איירי שנילה בערב הרגל ואיכ' עלד איקור עומד
ליכא איסורא דף עשום חזילות ילכך עולה ומכאן ראי' דאקור לנגח נפועד אף
שנילה בערב הרגל וסגן זה :

הוא מחלק דביהס לענין אס'
לוי חכמים קחני ולא משום רגל
ומקחסי שהחירו לו הכמים
וכידוי עמח ממוון דבז' כיון
הכידוי לכך אין הרגל דוחס
ואח' צה' ובז' הדין כוונ'
לא קמ' צכה' לאשמעינן דלעמי
לנעמד קודם הרגל מיי' לא
שפיר פושט דדוק :

ז אפילו אם היה אנוס ומפני כך לא נילה בערב מיעד אנו סלח במיעד

הוא הרק' לשי שהיה חילה ונתיבא במיעד :
ואלו מלאחך במיעד סי' שיצא שבות השבות ולא היה לו עניא לילה
קודם המיעד ופי' שיצא שבות האסורים ואפילו היה תבוש ביד ישראל
שהיו מניחין לו לילה (ג) וכן המנודה שהחירו לו ברגל וכן פי' שגור שלא
לילה ונשאר על נירו ברגל (ד) וכן הבא מסרינת הים בחול המועד או שבא
בערב הרגל ולא היה שדות ביים כנלה ויהא שלא ירא מארץ ישראל דחמה
לארץ לשי' :

עמח ממוון דליל רז'
ולקייס שפיהס אחי' עש
הכידוי ומח' דייק עתק דרג'
איו כשיעור חריף דלריכא
כידוי עמח ממוון וצין מח'
ובז' א"ש צה' דרייק א'
ידון דמנודס אינו כוונ'
שהחירו הכמים וקשה :
דברי חסד עמחמיון ד'
מוכח דכוונ' דרגל וכבר
רמזתינו צעלי חוספות וב'
לקייס דלרידי' שפיר כוכל'
עמח ממוון לכידוי מח'
הוא מחלק דביהס לענין אס'
לוי חכמים קחני ולא משום רגל
ומקחסי שהחירו לו הכמים
וכידוי עמח ממוון דבז' כיון
הכידוי לכך אין הרגל דוחס
ואח' צה' ובז' הדין כוונ'
לא קמ' צכה' לאשמעינן דלעמי
לנעמד קודם הרגל מיי' לא
שפיר פושט דדוק :

ח אפילו אם היה אנוס ומפני כך לא נילה בערב מיעד אנו סלח במיעד

הוא הרק' לשי שהיה חילה ונתיבא במיעד :
ואלו מלאחך במיעד סי' שיצא שבות השבות ולא היה לו עניא לילה
קודם המיעד ופי' שיצא שבות האסורים ואפילו היה תבוש ביד ישראל
שהיו מניחין לו לילה (ג) וכן המנודה שהחירו לו ברגל וכן פי' שגור שלא
לילה ונשאר על נירו ברגל (ד) וכן הבא מסרינת הים בחול המועד או שבא
בערב הרגל ולא היה שדות ביים כנלה ויהא שלא ירא מארץ ישראל דחמה
לארץ לשי' :

עמח ממוון דליל רז'
ולקייס שפיהס אחי' עש
הכידוי ומח' דייק עתק דרג'
איו כשיעור חריף דלריכא
כידוי עמח ממוון וצין מח'
ובז' א"ש צה' דרייק א'
ידון דמנודס אינו כוונ'
שהחירו הכמים וקשה :
דברי חסד עמחמיון ד'
מוכח דכוונ' דרגל וכבר
רמזתינו צעלי חוספות וב'
לקייס דלרידי' שפיר כוכל'
עמח ממוון לכידוי מח'
הוא מחלק דביהס לענין אס'
לוי חכמים קחני ולא משום רגל
ומקחסי שהחירו לו הכמים
וכידוי עמח ממוון דבז' כיון
הכידוי לכך אין הרגל דוחס
ואח' צה' ובז' הדין כוונ'
לא קמ' צכה' לאשמעינן דלעמי
לנעמד קודם הרגל מיי' לא
שפיר פושט דדוק :

ט אפילו אם היה אנוס ומפני כך לא נילה בערב מיעד אנו סלח במיעד

הוא הרק' לשי שהיה חילה ונתיבא במיעד :
ואלו מלאחך במיעד סי' שיצא שבות השבות ולא היה לו עניא לילה
קודם המיעד ופי' שיצא שבות האסורים ואפילו היה תבוש ביד ישראל
שהיו מניחין לו לילה (ג) וכן המנודה שהחירו לו ברגל וכן פי' שגור שלא
לילה ונשאר על נירו ברגל (ד) וכן הבא מסרינת הים בחול המועד או שבא
בערב הרגל ולא היה שדות ביים כנלה ויהא שלא ירא מארץ ישראל דחמה
לארץ לשי' :

עמח ממוון דליל רז'
ולקייס שפיהס אחי' עש
הכידוי ומח' דייק עתק דרג'
איו כשיעור חריף דלריכא
כידוי עמח ממוון וצין מח'
ובז' א"ש צה' דרייק א'
ידון דמנודס אינו כוונ'
שהחירו הכמים וקשה :
דברי חסד עמחמיון ד'
מוכח דכוונ' דרגל וכבר
רמזתינו צעלי חוספות וב'
לקייס דלרידי' שפיר כוכל'
עמח ממוון לכידוי מח'
הוא מחלק דביהס לענין אס'
לוי חכמים קחני ולא משום רגל
ומקחסי שהחירו לו הכמים
וכידוי עמח ממוון דבז' כיון
הכידוי לכך אין הרגל דוחס
ואח' צה' ובז' הדין כוונ'
לא קמ' צכה' לאשמעינן דלעמי
לנעמד קודם הרגל מיי' לא
שפיר פושט דדוק :

לעיל ח' ב' ההדיוט חופר כדרכו, ועוד שנינו י"א ח' טישין מטקח כ"ו מעשה הדיוט, וכן מצוהר בתו לעיל י' ח' ד"ה ההדיוט, והה דאמר לעיל י"א ח' דמחני הליך והלגור כ"ו החיל כ"ו יוסי ל"ל דהס נמי כ"ו דבר האבד שלא יגבז, וכן הוה בהג"ה מ"ז ברא"ש ס"ו כ"ו.

7 **ר"א"ש** פ"א חות כ"ח שהוה דרך כ"א, מלשנו מצוהר דחין כונתו לחלק דמקח וממכר חינו מלאכה מל"ט מלאכות משל"כ צמולה דהא צאמת גם מולח חינו מלאכה דק"ל חין עבד צאולין כדאמר שבת ע"ה ב' חלף כונתו דמ"מ חינו מלאכה עמל וטבדה חלף טורה צעלמה וגם מפונקין רגילים צה וזה התיורו חבל מלאכה עמל כמו מליחת לידה של דגים לא התיורו ונראה דפרקמטיה שרי ח"פ הולחה מרבי"י לרבי"ז וכמו"כ נראה להחיר פרקמטיה של צדדים חף שצריך לחתוכו לכל קונה וקונה לפי מדתו כיון דחין צוה עבודת עמל ומלינו לעיל ח' ב' דשרי הרבנה משום הרוחה חף שהוה מלאכה דאורייתא כיון שהוה טורה מוטע חזר דלא כהמשנה ברורה חק"ט ס"ה צב"ל ד"ה חינו.

פ"ב א' דהא לאו חונס הוא, וחין לומר דמחני צד"כ חונס חולחו לחסור לו לעשות צעלמו, למדנו מדבריו ז"ל דכיון דיוכז לשכור פועלים קודם הרגל הו"ל כמכיון מלאכתו חף ששישה המיד צעלמו וחי' לי חונס קודם הרגל שלה הי' יכול לעשות צעלמו. לפי שמתוך מריחה הצולחו, ל"ט דגמ' חמר זאת חומרך דברים המותרים כ"ו חסורין כ"ו ומח' רח"י היא זו לטולס חיימ' לך דמותר וח"פ"ה חשיב חונס דחגז מרריה חין דשהו סיבולתו.

סוף סימן ג' צפרהסיה הוא וחסור, ר"ל והוי כעושה מלאכה צביתו דקתני היתה מלאכהו ציד אחרים צביתו לא יעשו, ומיהו לא דמי בהס' ממש דהס' צביתו חסור ח"פ"ה חס מסר מלאכהו צביתו והכא צבדה צבולת שרי ולציה אחרים נמי לא דמי דהס' צבית חמר שרי ח"פ"ה חס אחרים שכירו יוס כיון שמסר להס' מלאכהו קדם הצולתו [שו"ר צריעצ"ה מצוהר דגס צתלוס ציד אחרים וחס שכירו יוס לא יעשו].

ס"ז מלאכה האבד, ולפרש"י לא קשי' ה' דאמר לעיל החריסין וההכירין וכ"ו דבריו רש"י ז"ל פי' דאריס חבל דחין חבל צע' השדה לא תצנאר דצביותה חבל לפי רחב"ד (ברא"ש לעיל ס"ו ג') והחריסין וההכירין חייבי דבעל השדה חבל מצוהר דמקבלי קבולת שרי ח"פ"ה צרוך התהום דחין סברה כלל לחוקמי ברייתא צבנות ויו"ט ועוד דהא קתני שכיר יוס ח"פ"ה צביר אחרת לא יעשה מכלל דאריסין ח"פ"ה צעירו יעשו וחזרו בהקב"ה הרב"ד לעיל ברא"ש ס"ו לחאן דכשר דמקבלי קבולת חייבי צבול.

אלו דברים העושין כו, כלל הדברים שאכל מותר לעשות דבר האבד ע"י אחרים [נראה ח"פ"ה לשכור פועלים שרין] ולרשב"א מותר לעשות צעלמו חס חינו מולח אחרים [נראה דחס מולח לשכור חינו רשאי לעשות צעלמו חף שמשכיר שכר פועלים] ונראה דחבל חסור לעשות צעל אחרים ח"פ"ה צדנר האבד וחין צע"כ מולח אחרים זילת האבד וחס הי' רבים לריכוס לו קדם הרגל לרשב"א רשאי לעשות ח"פ"ה חינו דבר האבד רק לך המועד וחס הי' חריס חוכר וקבלן הרי זה שוכר אחרים צבצונו ח"פ"ה חין צמניעה המלאכה הפסד רק לאשווי חפלי חרפי כיון דח"כ"ה פסולת לצע"כ והוה מוטעבד צב"כ"ה למלאכה זו חבל לעשות צעלמו חינו רשאי חף כשהינו מולח לשכור וחמר וגמל וספן רשאי לעשות צעלמו חס הי' מוחכר או מושכר חבל אחרים קדם שניעשה חבל והחלוק בין שדה לגמל או ספינה דצבדה על הרוצ ימנח לשכור פועליו צשוון חבל גמל וספינה שחירע לו חבל צאמנע הדרך ולא ימנח פועלים רק ציוקר גם יעצק לפרק משחו גם להעשיו מחדש והלכך כיון דחבל מוטעבד לו לצע"כ"ה מקדם רשאי לעשות צעלמו וחס הי' שכיר יוס חינו רשאי לעשות צעלמו חף חס חירע לו האבד צאמנע הדרך ומשמע מחוק פרש"י דמפסיק צאמנע היום כיון דפיעל יכול להזור לא מקרי מוטעבד לצע"כ"ה וחס היתה מלאכה חלוס של אחרים צידו בין לשכירות יוס ובין צבולת חינו טושה והעעס משום ח"פ"ה צאחורין הפסד [ולענין חס רשאי לשכור פועלים אחרים תחתיו לא נצבאר ולכאורה נראה דצבולת חינו רשאי לשכור אחרים תחתיו כיון דמלאכה יד"ה הוא חבל חס היא שכיר יוס רשאי לשכיר אחרים תחתיו] וחס מלאכהו ציד אחרים צביתו חסיר צבית אחרים מותר [נראה דוקא צבולת חבל שכיר יוס חסור כיון דמלאכה האבד הוא, שו"ר צריעצ"ה ש"י מלאכה אחרים צידו ח"פ"ה חבל צבולת לא יעשה ע"י אחרים ומשמע ח"פ"ה צשכיר יוס ו"י].

רש"י וחירעו שלא כמ"ק, דבריו ז"ל יחכנו לרב חשי גמ' חבל לרב שישה חייבי חבל סמך לרגל כן מצוהר ברא"ש וברשב"א שהציה חס, חבל מדברי רש"י ז"ל משמע דחף לרב שישה חייבי שלה צסמך לרגל וקשה לפירושו ל"ב.

י"ב א' בהגרי"ה ב' צבל ענין חסור, נראה דר"ל דח"ק פליג חרבי וס"ל דצבנת ויו"ט חסור צבל ענין וח"ע"ג דרב יוסף פסק הלכתא חרבי חייבי דוקא צמועד דשרי ח"פ"ה צשכר, מיהו ל"ט דלישנה דרב יוסף הלכתא חרבי משמע דהלכה חרבי צבל מילי.

ע"ב ואי ר' יוסי יד"ש כו, ל"ט דהא ר' יוסי דוקא צדנר האבד קאמר חבל מלאכה העשית לצורך המועד ודאי צבי שני כדחין

ה ל ב ו ת ר א ש ה ש נ ה

סימן קלו

וחין לומר דכונה המ"מ שלא להפסיק כלל דלא מלינו מי שפוס צה, דמלשון חר"ן משמע דדוקא בהפסיק צשכר חמד ש"ס צביתו הפסקה קול פסול חבל הפסק מעט חינו פיסל והיינו פפרש"י שהציה המרדכי, ועוד דהמ"מ הוציך לחוס לחומרך ומשמע דצו יולא גם דעת המקולין וחס לא יפסיק כלל הלא צזה דעת ר"י שצריך להפסיק, וע"כ זה דעת חר"מ שמונה ל' קולית, חלף ע" דעת המ"מ כמו שפירשם צ"י, וכונתו להחמיר שלא להפסיק כ ציממה, ולפ"י למעשה חין יימ פליגתה הפסקוס חלף יפסיה פחו מכדי נשימה ויולח ידו כונס, חיצרה דבצית יוסף הביא דעת חר"י דמשמע דס"ל דש"ת היא קול חמד וחין להפסיק צו כלל, והפסד

א) **טור** חו"ה ס"י חק"ל כחז ר"ח כ"י חבל ג' ש"ת דחש"ת נח עבדין צנשימה חחח כ"י וע"י צ"י לשונות הפסקוס צזה, וזהו צמדכ"י וצב"ה מצוהר דלא הוציך ר"ת להפסיק יותר מכדי נשימה רק פחות מכדי נשימה, והלכך לא קשיא לר"ת מכה דאמר סוכה נ"ג ב' דלר"י חין בין חקיעה לתרועה ולא כלום דהתס שלא יפסיק יותר מכדי נשימה קאמר, ולפ"י חפ"ש דחס הפסקוס יותר מכדי נשימה פסול דיעבד, דהא דאמר לר"י חין בין חקיעה לשכרים ולא כלום חיינו לעבד דיעבד, כמצוהר צחי שרבי"ן ח' ח' דחס נחנס ישנה חמר השכרים חוזר לשכרים, והפסקוס דהצבו ל' קולית חין רירט דכשר צהפסוק יותר מכדי נשימה, ח"ע"ג דגמ' חאן דמי

Horvits, A. (Abraham), ha-Levi

16

עש"ו

זה לצ"ב

עמ"י

ספר

ארחות רבנו

חלק שני

כאן מקצת מארחות חייו הקדושים של רבנו
הגאון החסיד רבן ומאורן של ישראל
מרן הגר"י קניבסקי זצלה"ה
בעל ה"קהלות יעקב"

כתבם תלמידו המובהק נאמן ביתו
אאמו"ר הגר"א הלוי הורביץ שליט"א

יו"ל בעזה"י ע"י
ישעי' בן לאאמו"ר הגר"א הלוי שליט"א הורביץ

שנת: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי (תשנ"ג לפ"ק)

פה בני ברק ת"ו

דבר האבוד שגם ענו
 אמר לי מו"ר מש"כ
 דבר האבוד זה רק
 אפי' זה מעט מעיקר
 כי מעט הזה יאבד,
 יתירא ומותר, ושאלו
 הוי כשאר עבודת קרי
 מותר, ואח"כ שאלני
 דבר האבוד, ושאלתי
 כמדומה לי שזה רק נ
 מעשה אומן מותר).

הנהגות אורח חיים

אורח חיים חלק ו'

חול המועד

מרן החזו"א החמיר הרבה במלאכות בחוה"מ

א. מרן החזו"א זצוק"ל החמיר הרבה במלאכות בחוה"מ, ואמר מפני שהעם מזלזלין בעשיית מלאכות בחוה"מ לכן צריך להחמיר עליהם ביותר. ספר לי הגרש"ק שליט"א שפעם שאל אחד את מרן החזו"א זצוק"ל אודות מלאכה מסוימת אם מותר לעשותה בחוה"מ ואסר לו, לאחר שיצא אמר מרן להגרש"ק אף שאפשר להקל בזה מ"מ לא רצה להתיר לו משום שהעולם מזלזל מאד בחוה"מ לכן צריך להחמיר במלאכות בחוה"מ.

אגוטען מועד

ב. מו"ר (שליט"א) זצוק"ל מברך בחוה"מ "אגוטען מועד" ולא "אגוטען יו"ט", (מברך מועד טוב ולא יו"ט טוב).

מו"ר לא מזכיר מלת כסף בחוה"מ

ג. שמעתי כמה פעמים ממו"ר (שליט"א) זצוק"ל כשצריך הי' להזכיר מעות בחוה"מ לא הי' אומר "כסף" רק הי' אומר כך וכך "מוקצות".

בענין לקשור ענף שנפשח מעץ בחוה"מ

ד. הוי עובדא אצלי בחוה"מ סוכות שענף עבה נפשח מעץ ערבות והגזע נסדק באופן שמובא בשביעית (פ"ד משנה ו') ושאלתי את מו"ר אם מותר לקושרו והתיר מטעם

ה. אמר לי הגרש"ק זרעים דהוי כמשי

שני

ו. פעם שכחנו כביסי לשוטפה במים בו ואח"כ לתלותה בצנע

ז. אמר לי מו"ר (י) בחוה"מ לפני ש ואמר לי הגרש"ק ש לו היות וחז"ל אסר הן חשובות ואפשר הגרש"ק שליט"א דמלאכת הוצאה של תקל"ה סע' א' ובמ" להוציא דרך רה"ר ו

דבר האבוד שגם ענף אחד מקרי דבר האבוד (אף שעיקר העץ קיים ולא ימות), אמר לי מו"ר מש"כ המ"ב בסי' תקמ"א ס"ק ו' בשביל מעט תוס' קלקול לא מקרי דבר האבוד זה רק בנעלים שמיירי שם שדרכם להיות קצת קרוע אבל דבר אחר אפי"ו זה מעט מעיקר הדבר כגון ענף שנפשח ואם לא נקשרו ימות מקרי דבר האבוד כי מעט ה"ז יאבד, והוסיף מו"ר שהקשירה מלאכת הדיוט וגם לא מקרי טרחא יתירא ומותר, ושאלתיו הלא לקושרם יחד הוי כנטיעה מחדש וענה לי דגם נטיעה הוי כשאר עבודת קרקע דבאופן שהם מותרים גם זה מותר ובדבר האבוד ומלאכת הדיוט מותר, ואח"כ שאלני מו"ר אם קשרתי ואמרתי שכן ואמר לי עוד פעם שזה מותר מטעם דבר האבוד, ושאלתי את מו"ר הלא דבר האבוד אף מלאכת אומן מותר, וענה לי מו"ר כמדומה לי שזה רק בהפסד גדול. (א"ה, כתב המ"ב סי' תקמ"ב ס"ק ה' בדבר האבוד אף מעשה אומן מותר).

נזהר מלימוד ידיו על זרעים בחוה"מ

ה. אמר לי הגר"ק שליט"א שמרן החזו"א זצוק"ל נזהר בחוה"מ שלא ליטול ידיו על זרעים דהוי כמשקה והשקאה אסור בחוה"מ (כמבואר בסי' תקל"ז).

שכחו כביסה שרוי' במי סבון מערב החג

ו. פעם שכחנו כביסה שרוי' במים עם סבון בערב סוכות והתיר מו"ר (שליט"א) זצוק"ל לשוטפה במים בחוה"מ ולא לסחוט כי מהסבון ומהשהי' במים מתקלקלת הכביסה, ואח"כ לתלותה בצנעא.

הוצאה שלא לצורך כלל בחוה"מ

ז. אמר לי מו"ר (שליט"א) זצוק"ל שראה את מרן החזו"א זצוק"ל מרוקן את כיסיו בחוה"מ לפני שיצא מביתו לרחוב משום איסור הוצאה שלא לצורך כלל בחוה"מ, ואמר לי הגר"ק שליט"א ששאל את מרן מה הטעם שמחמיר במלאכת הוצאה ואמר לו היות וחז"ל אסרו בחוה"מ מלאכות חשובות והתירו אינם חשובות ולא ידוע לנו מה הן חשובות ואפשר דמלאכת הוצאה נמי חשובה. הגר"ש"ק שליט"א הראה למרן שבספר עמודי אור סי' ל"ה מהגר"י הלר ז"ל איתא דמלאכת הוצאה שלא לצורך אסור בחוה"מ לשטת הרי"ף ושמח מרן (א"ה, עי' בשו"ע סי' תקל"ה סע' א' ובמ"ב ס"ק א' ב' משמע לכאורה מכאן הוצאה שלא לצורך המועד האיסור להוציא דרך רה"ר הוא רק משום טרחא ולא משום איסור הוצאה).

לין
כה
שר
זיר
רך
לא
ופן
זעם

L

Sternbuch, Moses.

מועדים וזמנים השלם

כולל

חידושים וביאורים, הערות וליקוטים
על כל מועדי וזמני השנה

חלק רביעי

פסח, חוה"מ, שבועות, עומר ושתי הלחם ועוד

חלק חמישי

תענית, תשעה באב, קדושת ארץ ישראל וירושלים
כותל המערבי, קרבנות בזה"ז, מלך המשיח וכו'

ובסוף מפתח כללי לכל החמש חלקים יחד

מאת

משה שטרנבוך

גין ונכד לרבינו הגר"א זצ"ל

פעיה"ק ירושלים תובביא

הספר הזה אסוד למכור שנת תש"ל לפ"ק
ולקנות במוסדות הברית
המו"ל

ונתיר לחלל שבת בפרהסיא בעו"ה, והקולר תלוי אחר כך בהגורמים, ומשום הכי לא התיר הגאון נודע ביהודא בפרהסיא,

ומ"מ נכשלו בה, וע"כ שומר נפשו יזהר וישמור ה' רגלי חסידיו מלכוד" ע"כ דבריו החוצבים כנחלי אש, ודו"ק היטב בכ"ז.

סימן רחצ

מלאכות בחול המועד שלא לצורך

76 הלכות

מועד עקרות הן ואין למידות זו מזו" והיינו דקשה לעמוד מה אסור ומה מותר בחוה"מ, ונסתפקתי בהוצאה והבערה שלא לצורך דאסור מה"ת ביום טוב, ולוקין עלה לרוב הפוסקים וכמבואר בבה"ל ר"ס תקי"ח, היאך הדין שלא לצורך בחוה"מ, דלכאורה לשיטת הפוסקים דמלאכת חוה"מ דאורייתא ולא שרי גם מה"ת כשאינו דבר האבד או צורך המועד, וכן דעת הרמב"ן ורשב"א ומשמעות הגר"א להלכה (ר"ס תק"ל) דכשאינו דבר האבד או צורך המועד אסור מה"ת ולוקין עלה, ומעתה לכאורה הוצאה שלא לצורך כלל אסור גם בחוה"מ מה"ת, וא"כ ראוי לבדוק הכיסים שמא מוציא דבר שאין בו צורך כלל, ודבר זה חידוש גדול.

שוב מצאתי שכן מבואר להדיא ב"עמודי אור" (סימן ל"ה) שהוצאה שלא לצורך אסור מה"ת בחוה"מ, ומיישב בזה שיטת הרי"ף דמיקל במחיצות לשבת דסגי לסוכה כל שבעה דמיגו דהוה דופן לשבת הוה דופן לסוכה, וקשה הא ליכא האי מיגו אלא בשבת לבד, ומתריך דלשיטת הרי"ף הוצאה שלא לצורך אסור מה"ת ביום טוב וא"כ הוא הדין בחוה"מ, ושפיר שייך תמיד המיגו גם בחוה"מ דמיגו דמהני להתיר הוצאה שלא לצורך ביום טוב וחוה"מ מהני לסוכה, ודבריו צ"ע טובא וכמו שביארנו במק"א (ועיין בדברינו ה"א סימן צ"ז), אבל מ"מ בעיקר היסוד משמע דלדידיה פשיטא דאסור להוציא שלא לצורך אפילו בחוה"מ ויש בזה אסור תורה, וזהו דבר הרש מאד כמ"ש, ושמעתי מעד נאמן שרבינו החזו"א זצ"ל שיבח האי חידוש ד"עמודי אור" שיש לאסור הוצאה שלא לצורך

בחוה"מ, ולדעתו כראי להתמיר כן, אבל כמדומני שאין המנהג היום הכי א.

ולכאורה נראה שיש להתיר הוצאה שלא לצורך בפשיטות, → דבחוה"מ עיקר האסור תלוי בטירחא, וכן מבואר להדיא במק"א (ב:) "מועד משום טירחא הוא ובמקום פסידא שרו רבנן" ע"ש, ומשמע דשורש האסור דמלאכת חוה"מ מפני טירחא ורק כה"ג אסרינו, וכן פירש רש"י התם, "בשלמא מועד משום הכי שרי דלא אסור משום מלאכה אלא משום טירחא" ע"ש, וא"כ הוצאה מלאכה גרועה ואינה מלאכת טירחא וא"כ שרי לגמרי בחוה"מ, ואם מוציא בטירחא או באמת אסור במועד וכמבואר להדיא במשנה דמ"ק (יג.), "אין מפנין מבית לבית אבל מפנה הוא לחצרו" והיינו משום שמוציא בטירחא וכמבואר שם בנמוקי יוסף, ועיין תוס' מ"ק יט. (ד"ה וטוה) דבמועד אסרינו אפילו אינה מלאכה כלל רק טירחא לחד ע"ש, והיינו טעמא דשורש האסור במועד אפילו דמלאכות משום טירחא כמ"ש, וא"כ אם מוציא בכיסו שלא לצורך אין כאן טירחא וחסר עיקר שורש האסור דמלאכת חוה"מ, וא"כ יש להתיר הוצאה שלא לצורך במועד.

אמנם נראה שכל זה אינו ראיה, ומלאכה בלי צורך כלל אולי → אסור במועד גם כשאינו מלאכת טירחא, שהמלאכות גופא בלי צורך כלל לא הותרו במועד, והא דמבואר בגמרא דיסוד האסור משום טירחא, הלא מיירי במשקה מים לזרעים דהוה צורך שלא יתייבשו, רק תול"ז אסרו במקום טירחא אפילו לצורך המועד כשאינו צורך גמור, ושפיר אמרינו בגמרא התם

שהרגיל עצמו לעשן, אם ימנע יש לו בזה צער, ומבטל עונג יום טוב, ולהפיג עבנותו או למנוע צערו לא גרע מצורך אחר ולכ"ע שרי ביום טוב, ומי שאינו מרגיש במניעה צער ועבנות, ומעשן רק להתענג בעלמא, אף שאינו רגיל תמיד לעשן דוקא, וא"כ אין לו במניעתו צער ורק להתענג כמ"ש, נראה שבאמת כה"ג יש מקום לו לחוש לאסור תורה כמגמר, (ועיין בשו"ת עמודי אור סימן כ"ט). אמנם נראה שבהוה"מ רק שלא לצורך כלל אולי אסרינו, אבל אפילו אין לו צער במניעת העישון, אם יש לו מזה הנאה מעשן לכ"ע ושרי, ורק ביום טוב שאפילו לצורך מצוה שאינה עוברת כגון שריפת קדשים אסרינו שאינו צורך, דבעינן צורך ממש אסרינו נמי אינו שוה לכל נפש, אבל בחוה"מ רק שלא לצורך כלל אסור, אבל לצורך כל דהו אפילו לשריפת קדשים דהוה מצוה שאינה עוברת לכ"ע שרי במועד, והוא הדין עישון או מוגמר אף שאינו שוה לכל נפש אם הוא מרגיש בכך אינו עונג אלא שוה לצורך ופשיטא דשרי דו"ק היטב בכ"ז.

(א) ומעיקרא נסתפקתי להפוסקים שמחמירים שאסור לעשן ביום טוב דהוה כמגמר דלא שוה לכל נפש וע"כ אינו צורך כלל ואסור, למה לא נימא בחוה"מ דהוה מלאכה שלא לצורך, רק נראה דבעצם תמיד אני תמה על מה סומכין היום להתיר העישון סיגריות ביום טוב, והא אינו שוה לכל נפש, שהרבה אנשים ורובא דרובא דנשים לא מעשנים כלל, ומה עוד לחלק גדול העישון מאוס להו, וא"כ ודאי אינו שוה לכל נפש ולמה נתיר אסור תורה, ומה שפירש ב"פני יושע" (שבת לט:) דהוה רפואה ולכן שוה לכל נפש ע"ש, הלא אדרבה בזמנינו לרוב הרופאים מוזק לבריאות, ועכ"פ ודאי אין בזה שום רפואה כלל, רק מי שהרגיל עצמו בכך משקיט בזה עצביו, ואולי בזמנם היה להם סוג אחר, או טבע הגוף אצלם אחרת, אבל בזמנינו ודאי אינו רפואה ואינו שוה לכל נפש להתענג בכך, וא"כ ראוי לחוש לכאורה לכ"ע דאסור מה"ת. אמנם נראה שמוגמר אסור שאינו אלא פינוק למי שרגיל בכך, אבל אם ימנע אין לו בזה צער רק חסר לו האי עונג ופינוק, אבל מי

בקדמון במאירי ב"מ"ק יח. דפשיטא ליה שאין אסור הוצאה כלל בחוה"מ והיינו כמ"ש, דלא כעמדי אור.

→ **אמנם** עיינתי בפוסקים וראיתי שאין הדבר ברור כסברא דילן, שבב"ה"ל (ר"ס תקל"ג) מביא דברי שו"מ לענין עשיית שכר הרבה בחוה"מ לצורך חול דאסור, ומשמעות דבריו שם דלמ"ד מלאכת חוה"מ אסור מה"ת ראוי לחוש בזה לאסור תורה ע"ש היטב, ולדברינו הלוא בישול אינו מלאכת עבודה, וא"כ אין לחוש אלא לאסור דרבנן, וסירחא לחד לא אסור מה"ת לרוב הפוסקים וצ"ב, וע"ש דמייתי שיש בבישול שכר עוד מלאכות ואולי לכך ראוי לחוש לאסור תורה, אבל מצד בישול גופא אין לחוש לכ"ע לאסור תורה וא"ש, אבל עיין ב"חיי אדם" כלל ק"ו (ס"ק י"א) דאסור לבשל במועד לצורך נכרי, וב"נשמת אדם" שם מבואר שאסור מה"ת, וצריך לחלק דכשם שביום טוב לשיטת הראשונים דהבערה שרי שלא לצורך כלל מ"מ לנכרי גרע ואסור מה"ת לכ"ע וכמבואר בש"מ ביצה יב, וא"כ הכי נמי בחוה"מ יש לומר דלנכרי גרע משלא לצורך כלל ואסור מה"ת.

אמנם האמת שאין הדמיון עולה יפה, דביום טוב בעצם האסור בכל מלאכה דומיא דשבת, רק התורה התירה לצורך אוכל נפש, ומעכשיו לבית הלל כיון שהותרה לצורך אוכל נפש הותרה לגמרי, ומקרא דלכם ולא לנכרי ילפינן שלנכרי אינו בכלל ההיתר דאוכל נפש ומתוך, או אסור באסור עשה, אבל בחוה"מ לדברינו מלאכת עבודה אינה בכלל מלאכות האסורות במועד, שהתורה מעיקרא אסרה במועד מלאכות ממש דוקא כמ"ש, וא"כ גם לנכרי שרי דכיון שאינה מלאכה כלל במועד לא נאסר גם לנכרי, דדבר שאינה מלאכה כלל הלוא שרי מה"ת לנכרי, וא"כ ע"כ דברי הג"א דבישול לנכרי אסור מה"ת דלא כסברא דילן, ומיהו גם לדידיה נלע"ד שיש לחלק בהוצאה שאני ושרי לכ"ע במועד, דמלאכה גרועה היא ואפילו ביום טוב מקילינן טובא מהאי טעמא וכמבואר בשו"ת חתם סופר א"ח קמ"ז עיי"ש היטב ותבין.

→ **והעיקר** שגם לדברינו, נראה דאפילו נימא דהוצאה ובישול לנכרי אסור בחוה"מ היינו מדרבנן, שאם נחיר לצורך נכרי, הלוא יטרח במלאכות אלו בחוה"מ, וא"כ כשם שאסרו חז"ל טירחא אפילו בהוצאה ובישול, אסרו נמי לצורך נכרי, אבל שלא לצורך כלל שאין למיחש שירבח ויטרח בהו שאין בזה צורך כלל אפשר דשרי גם מדרבנן, דלא מצינו שהז"ל אסרו הוצאה ובישול במועד שאינם מלאכות כלל כמ"ש, וא"כ אינו צריך לדקדק במועד שמא מוציא בכיסו דבר

דיסוד האסור בזה משום טירחא, אבל כשאין במלאכה שום צורך כלל דומה ליום טוב דאסור מה"ת, וא"כ שפיר יש מקום לאסור הוצאה שלא לצורך כלל בחוה"מ אף שאין בזה טירחא שאינו צורך כלל, וכן במ"ק (יג.) דמועד משום טירחא היינו במקום צורך ומ"מ אסרו במקום טירחא כמ"ש.

← **וביותר** הלוא שיטת הרבה מגדולי הראשונים דשרי לכתוב כתב שלנו דהיינו כתב משיטא במועד, וכן העידו מגדולי האחרונים שהמנהג להתיר, עיין היטב בש"ע סימן תקמ"ה (ס"ק ה) ברמ"א ואחרונים שם, וקשה הא בשבת לרוב הפוסקים חייבין בכותב בכל לטון ולמה מתירין לכתוב בכתב משיטא דוקא בחוה"מ, רק פשוט דכתב משיטא אינו מלאכת טירחא ולכן שרי לגמרי בחוה"מ (ע"ש בבה"ל), והיינו מפני דשורש האסור משום טירחא דוקא, אבל נראה דהתם מיירי בצורך דוקא, אבל הכותב סתם בלי שום צורך אף בכתב משיטא אסור לכ"ע מדינא, וכן מצאתי בשעה"ץ (תקמ"ה ס"ק ל) בשם הריטב"א דשאלת שלום דשרי לכתוב מיירי לצורך, והיינו בעניני יום טוב או שמחת הרגל שלא ידאג ע"ש, אבל בלי צורך דאי אסור בכל גוונא, וא"כ פרקמטיא שאינה אבודה דשרי התם, היינו נמי כשעצב לידע המצב אצלו כותב אפילו בחוה"מ כהג"ל, אבל בלי צורך כלל דאי אסור לכתוב מדינא לכ"ע כמ"ש וא"ש, וכן ליקח גבשושית שמתיר הבית יוסף (תק"מ) שאין בזה טירחא, היינו מפני שיש בזה צורך שלא ייכשל וא"ש ב).

← **והנה** לכאורה נראה להגדיר מה מותר או אסור במועד, דתלוי אם זהו מלאכה או לא, והיינו מלאכה ממש כמשמעו, דהיינו קצירה טחינה ואריגה ותפירה וכדומה אסורין מה"ת, אבל אם אין עיקרו מלאכה, אינו מה"ת בכלל האסור מלאכת חוה"מ, דהוה מלאכת עבודה דאסור רק ביום טוב ולא בחוה"מ, וכמדממעטינן בת"כ מובא ברמב"ן עה"ת פרשת אמור ובביאור הגר"א ר"ס תקל"א, וא"כ הוצאה ובישול במועד אינם מלאכת עבודה וחסר בהו עיקר שורש האסור, ויסוד מלאכת חוה"מ מה"ת מבואר להדיא בהגיגה יח. דמסרן הכתוב לחכמים איזה מלאכה מותרת ומה אסורה, והיינו מהו מלאכה ומהו עבודה, והוצאה אין עיקרה מלאכה ולכן שרי, ומיהו חז"ל אסרו כל טירחא במועד ואפילו הוצאה, וכן במלאכה אפילו עיקרו ליומו אם עטוי לימשך שיעסוק בו כל היום בחוה"מ אסור, ולכן להרבה פוסקים לא התירו כתיבה כלל אפילו אינו מעשה אומן דעשוי לעסוק בו הרבה, וכן פרקמטיא אסור מהאי טעמא, וכל דבר שמעשה אומן אסור בכל אופן מדרבנן דדמי למלאכה ממש, אבל הוצאה שרי לגמרי שאינו מלאכה, ופוק חזי שזה עכשיו מצאתי

ב) ובמק"א דנתי בענין, טייף ריקורדער" וכן לצלם במועד אם שרי, והעיקר נראה דבמקום שיש בזה צורך במועד להקליט איזה דרשה או שירים ותשבחות וכדומה שרי, אבל דברים בעלמא, כיון שיש בזה אסור תורה בשבת, ואינו צורך המועד כלל ראוי למנוע ממנו בחוה"מ, וכן לצלם אם נמצאים יחד כעת דוקא יש להתיר.

אבל שלא לצורך כלל רק לצלם במועד דוקא לא נראה להתיר, ואפילו נימא דהוצאה שרי לגמרי גם שלא לצורך כלל, היינו שאינה מלאכה כמ"ש, אבל בטייף ריקורדער וצילום הוה כעין מעשה אומן קצת לטפל בזה, ועכ"פ אין להתיר שלא לצורך כלל כנלע"ד.

שמה"ת שייד בזה הואיל, וגם הלוא נהנה מהקנייה דהשיג מבוקשו ולכן שרי, אבל שלא לצורך כלל אולי הוצאה אסורה.

ולע"ד נראה שזהו הטעם ג"כ שיש אנשי מעשה נוהגין שלא לרחוץ כלל במועד בבורית (זיף), וכן שלא למשוח המגעלים, ויסוד טעמם שאין בזה צורך ולא שריגן מלאכה בלי צורך במועד, והיינו שלכ"ע אם גופו מלוכלך או מנעליו מלוכלכים אין שום חשש כלל לסוך או לרחוץ בבורית או למשוח המגעלים, ואדרבה אם נמנע אולי פוגם בכך בכבוד המועד, שאפילו בגדיו נתלכלכו במועד גופא בכתם רוחץ שם ואינו הושש, וכן מבואר להדיא בש"ע ר"ס תקל"ד ע"ש, רק אם גופו נקי שאין צורך למחק בבורית, רק רוצה לרחוץ בבורית דוקא כמנהגו תמיד, ואין בזה צורך דלא ניכר, וכן במגעלים כשגם במברשת בלי משחה מבריק ואין לכלוך וסגי, כה"ג שלא נהנה אין להתיר במועד בתנ"ם מלאכת ממחק, וכמבואר במ"ב (תקמ"א ס"ב) בשם הפמ"ג, וא"כ יש יסוד למי שמתמיר בכ"ז דור"ק היטב ג.

L

שלא לצורך כלל או מבעיר שלא לצורך כלל בלי טירחא דשרי במועד כמ"ש.

וא"ש נמי דברי התוס' במ"ק (יב: ד"ה מכניס) שפירשו דמכניס אדם פירותיו מפני הגנבים היינו שאין אסור מעמר או טירחא, ולא פירשו שאין הוצאה, והיינו טעמא דהוצאה שרי לגמרי במועד, ואין לומר שלא פירשו לאסור הוצאה דפשיטא דמפני הגנבים הנה צורך ושרי, דביו"ט הוצאה שלא ייגנבו להרבה פוסקים לא שרי, עיין היטב ברמ"א ר"ס תקי"ח ואחרונים שם, וא"כ בהוה"מ שפיר קמ"ל במשנה דשרי, וע"כ נראה דשיטת ההוס' שאין אסור הוצאה כלל במועד, וכמו שהבאנו לעיל להדיא שזהו דעת המאירי, וכמדומני שכן המנהג פשוט שלא לדקדק כ"כ בהוצאה בהוה"מ אם הדבר צורך או לא, ורק לנכרי יש לאסור, ולדברינו יש למיקל בזה על מה לסמוך וא"ש, ומ"מ יש אנשי מעשה שמחמירין בכל המלאכות שלא לצורך וכעמודי אור שהבאנו, ועיין במ"מ ספ"ז דיום טוב דס"ל שמותר לקנות בחוה"מ אלאחר יום טוב, ומסתמא מוציאו לביתו ואינו הוצאה שלא לצורך, אבל החם שאני

סימן רצט

תפילין בלילה שבת וחוה"מ

צריכות כוונה או לא, שלמ"ד צריכות כוונה כשאנו מתכוון למצוה אינה מצוה ושרי בשנים, ולמ"ד לא צריכות כוונה אסור בשנים שאפילו לא יכוון מקיים המצוה ועובר, ובמסקנא ס"ד לפרש דלכ"ע שבת לאו זמן תפילין, והמחלוקת בשלא בזמנו אי עובר בלי כוונה בבל תוסיף, אבל תירוץ זה דוהה במסקנת הסוגיא, שאי אפשר לפרש כן, ושלא בזמנו ודאי אין עוברין בלי כוונה, ראשית שאם עוברין, גם בתפילין חזא יש לעבור דעובר בבל תוסיף במה שמוסיף עוד יום, ועוד א"כ הישן בשמיני ילקה, אלא ע"כ מחזורתא כדשינן מעיקרא, והיינו שהמחלוקת אי שבת זמן תפילין או לא, ולמ"ד שאסור בשנים היינו מפני שזמן

במשנה פרק עשירי דעירובין צה. איתא "המוצא תפילין מכניסן זוג זוג, ר"ג אומר שנים שנים" ע"ש, והיינו אם מוצא תפילין במקום בזיון, להכמים מכניסן זוג זוג, והיינו מוציא ומניח כל פעם תפילין אחת לבד, ולר"ג מותר גם שנים שנים בבת אחת והיינו שנים דשל יד ושנים של ראש, ובגמרא שם דלכ"ע מקום בראש להניח בו שתי תפילין, רק המחלוקת אי שבת זמן תפילין או לא, דלמ"ד שבת זמן תפילין עובר בבל תוסיף בשנים דהוה זמן המצוה ומקיים בשנים, ולמ"ד שבת לאו זמן תפילין שרי בשנים שאינו זמן המצוה ואין אז אסור בל תוסיף, ושוב מפרשינן בדרך אחר, דלכ"ע שבת זמן תפילין רק המחלוקת אי מצות

מעשה אומן דהוה כמתקן הנור, וכ"ש אם מתקן האור בבית נראה דשרי גם במעשה אומן, שיש מפרשים שאור כאוכל נפש גופא, ואפילו לבית שמא דלית להו מתוך שריגן אור ביום טוב, ואם מתקן המכשירין או אינסטלציה לאמבטיה לרהיצה במעשה אומן אסור וכמבואר בש"ע תקמ"ד (ע"ש בב"י), ובמקור אינו מתקן ומכשיר רק שיכול להשאיר לזמן, וצ"ע אם להתיר בזה מעשה אומן, אבל כשיש צורך גדול נראה פשוט שאין לאסור, ובתיקון קל בלאו הכי שרי כשאנו מעשה אומן, ואין להתיר דבר שבטירחא כשאפשר בערב יום טוב עיין שעה"ק תק"ב (ס"ב כ"ג), ובכ"ז יש להאריך עוד ולהעיר ולצ"ו לבד באתי.

ג) והרבה יש לי להעיר בענין מכשירי אוכל נפש בחוה"מ, וכן גדר מכשירין אפילו ביום טוב, וקשה טובא להבין הגדרים מה אסור ומה מותר, וכ"ש בחוה"מ דקשה טפי, ובקיצור גמרץ נראה דבש"ע תק"מ (ס"ק ז) מבואר דשרי במועד לעשות הנור או קדירה היינו אף במעשה אומן וכמבואר שם בפוסקים וברמב"ן ריש מ"ק, ויחיד אפילו אין לו מים לשתות אלא ביוחק רב לא שרי להפוך בור וכמבואר בש"ע תקמ"ד (ס"ק ב), והחילוק נראה שבקדירה או הנור כהקו האוכל נפש וע"כ שריגן אפילו מעשה אומן, ואם רק ממציא האוכל נפש כגון חופר בור לא שרי, שוב מצאתי כעין זה במ"א ס"ס תקמ"א דאסור לתקן מצודה במעשה אומן שאינו מכשיר אוכל נפש רק כמציא ע"ש, ולפי זה נראה שאם מתקן גאז שרי אפילו